

Осадча О.О.,
д.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту,
Національний університет водного господарства
та природокористування, м. Рівне

БЕНЧМАРКІНГ В ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ: МЕТОДИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ПІДХОДИ ВПРОВАДЖЕННЯ

Провідні спеціалісти Глобальної мережі бенчмаркінгу (Global Benchmarking Network) визначають бенчмаркінг як: безперервний стратегічний процес дослідження передового досвіду інших суб'єктів господарської діяльності; інструмент, що застосовується для виявлення, тлумачення, адаптації та впровадження способів покращення показників діяльності організації [1, с. 9].

Застосування технологій бенчмаркінгу в сучасній практиці ведення обліку з метою вибору оптимальнішого варіанту передбачає: порівняння організації бухгалтерського обліку досліджуваного суб'єкта з кращими суб'єктами (відповідно до напрямку діяльності); порівняння облікових процесів з найкращими аналогічними процесами, впровадженими технологіями та організаціями (в аналогічній чи інших сферах діяльності); порівняння програмних продуктів, що використовуються для автоматизації ведення бухгалтерського обліку; за можливості – порівняння та аналіз управлінської звітності суб'єкта господарської діяльності та найкращих представників його галузі; виявлення тенденцій розвитку підходів до організації бухгалтерського обліку та їх апробацію (впровадження); виконання та перевищення запитів користувачів фінансової й управлінської звітності.

Фактори успішності бенчмаркінгу в сучасних технологіях організації обліку суб'єкта господарської діяльності наведено в табл. 1.

Таблиця 1

Фактори успішності організації бухгалтерського обліку

Орієнтири удосконалення облікової системи	Потенціали покращення	Групи показників для визначення еталону
Застосування системи обліку витрат, які спрямована на виявлення тривожних симптомів	Потенціал зростання якості облікових процесів, обліково-аналітичної інформації	Показники, які відображають відсоток помилок, виявлених системою внутрішнього контролю
Аналіз необхідності кожного облікового бізнес-процесу чи функції	Потенціал зростання продуктивності	Показники, які відображають відсоток помилок, виявлених системою внутрішнього контролю
Орієнтація на аналітичну роботу, а не на облік доходів і витрат	Потенціал зниження вартості отримання інформації, функціонування облікових бізнес-процесів, формування звітності	Показники, які відображають недотримання строків формування інформації, оформлення і представлення документів, звітності
Підвищення якісних характеристик обліково-аналітичної інформації		
Оптимізація розрахунків з метою виключення дебіторської заборгованості	Потенціал скорочення часу циклу	Показники, які відображають ефективність системи бухгалтерського обліку
Управління дебіторською заборгованістю	Узагальнюючий показник	Показники, які відображають удосконалення системи бухгалтерського обліку
Повна автоматизація бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю		Показники, які відображають рівень знань і підвищення кваліфікації працівників облікової служби
Інтеграція оперативної і фінансової інформації		
Спрямованість звітності на забезпечення потреб управління		
Виключення дублюючих операцій, одноразовість введення інформації		
Наявність програм безперервного удосконалення і впровадження передового досвіду		

Бенчмаркінг облікових процесів можна проводити за різними методиками. З метою практичного використання нами розроблено концепцію, побудовану на підходах Роберта Кемпа, Зіберта Гунера та Кемпфа Штефана, Американського центру продуктивності та якості (APQC), Європейського фонду управління якістю (EFQM). Мета концепції – мінімізувати витрати на проведення бенчмаркінгу, зробивши акцент на зростання його ефективності (табл. 2).

Таблиця 2

**Організаційна модель проведення бенчмаркінгу в системі організації
бухгалтерського обліку**

Стадії (відповідно до послідовності)	Етапи
I. Планування	Визначення області вивчення та параметрів для порівняння
	Визначення об'єкту бенчмаркінгу
	Визначення ресурсів для проведення бенчмаркінгу
	Визначення методів збору інформації
	Документування плану дослідження
	Бюджетування
	Розробка нормативних документів
II. Збір даних	Збір внутрішньої інформації
	Збір інформації про еталонні суб'єкти господарської діяльності
III. Аналіз інформації	Перевірка інформації на відповідність критеріям значимості, релевантності та достовірності
	Виявлення існуючих невідповідностей
	Пошук методів, інструментів та рішень, які сприятимуть удосконаленню облікової діяльності суб'єкта господарювання
	Розробка плану дій щодо впровадження отриманого досвіду у власні облікові процеси
IV. Адаптація	Впровадження змін
	Оцінка ефективності впровадження результатів бенчмаркінгу в облікові процеси
	Коригування і удосконалення прийнятих підходів, мінімізація факторів, які обмежують реалізацію бенчмаркінгового проекту

Одним із дієвих інструментів підвищення результативності облікової інформації, основою формування облікового забезпечення контролю фінансових результатів може стати бенчмаркінг. Для збалансованого соціального, економічного та екологічного господарювання вітчизняних суб'єктів має бути сформована на державному рівні підтримуюча інфраструктура, що включає: розробку методології та інноваційних методик проведення бенчмаркінгу облікових процесів; проведення Національної премії в галузі якості за спеціальними номінаціями і розвиток на цій основі самооцінки суб'єктів господарської діяльності; формування депозитарію як

фінансової звітності, так і кращої ділової практики з бухгалтерського обліку. Невід'ємною умовою при цьому є активна позиція підприємницьких структур та неприбуткових організацій щодо впровадження зазначених нововведень, підтримки інноваційного вектора розвитку бухгалтерського обліку та ін.

Література

1. Searles, B. Benchmarking 2030. The Future of Benchmarking. [Text] / Searles, B., Bruce, Robin, S., Mann, Holger Kohl. – Germany: Fraunhofer IPK, Global Benchmarking Network, 69, 2013. – 69 p.

УДК 657.222:330.15

Осадча Т.С.,

д. е. н., доцент, професор кафедри економіки, фінансів і підприємництва
Херсонський державний університет

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДОЛОГІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Протягом останнього півстоліття розвиток економічних відносин знаходиться під впливом глобалізаційних процесів, аналізуючи які на рівні експертних організацій, можна оцінити ступінь інтеграції певної країни у глобальну економіку, індекс транснаціоналізації, індекс готовності до функціонування у глобальних мережах та інші індикатори економічної глобалізації. Зазначені показники, що характеризують економіку України є низькими внаслідок незначного впливу глобалізації на внутрішні економічні процеси суб'єкта господарювання, зокрема, на підсистему бухгалтерського обліку.

Також залишається поза увагою вчених проблема трансформації інституційного середовища, зміни характеру господарських процесів відносин власності, що є фундаментальними для системи суб'єкта господарювання, які суттєво трансформують його діяльність, вимагаючи зміни методології бухгалтерського обліку як підсистеми управління.

Вітчизняними вченими останніми роками проведено чимало досліджень з питань доцільності та способів входження економіки України у глобалізований економічний простір, оскільки ці питання для нашої країни є вкрай актуальними. Разом з тим, однозначної відповіді на ці питання немає через світоглядну позицію авторів на досліджуване явище. Разом з тим, переважна більшість науковців у цілому погоджується з тим, що на сучасному етапі глобалізація охопила систему цінностей, релігійну, культурну та світоглядну